

Баніт О.В.,
доктор педагогічних наук,
старший дослідник, провідний науковий
співробітник відділу андрагогіки
ІПООД імені Івана Зязюна НАПН України

РОЗВИТОК ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПРОЄКТ-МЕНЕДЖЕРІВ МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

Управління проектами є нині одним із ключових напрямів роботи в міжнародних організаціях. Фахівців, які відповідають за проєкт з моменту появи ідеї й до успішного його завершення, називають проєкт-менеджерами. Їхня діяльність відзначається надзвичайною динамічністю, тому постійно пов'язана з новими вимогами. Для них завжди актуальним є питання розвитку професійної компетентності.

Підготовкою проєкт-менеджерів в Україні займаються низка закладів вищої освіти, а сертифікацією (підтвердженням певного рівня компетентності) Українська асоціація управління проектами [1]. Але навіть при наявності необхідної кількості кваліфікованих фахівців питання вибору найбільш підходящого кандидата на ту чи іншу посаду в проєкті, а тим більше – керівника проєкту, залишається актуальним. Це пов'язано, по-перше, зі складністю й різноманітністю завдань, що постають перед міжнародними організаціями, по-друге, з появою безлічі вузькоспрямованих, специфічних проєктів інноваційного характеру, що вимагають від менеджерів, з одного боку, глибоких знань в певних галузях, з іншого, стратегічного мислення у визначенні сучасних тенденцій і швидкості прийняття рішень.

Для проєкт-менеджера, який тільки починає свою професійну діяльність, насамперед важливо переконатися, чи підходить йому така професія. Допоможуть у цьому історії інших фахівців, з якими можна ознайомитися на сторінках Інтернету, а також при можливості познайомитися особисто, звернутися, обговорити питання або спробувати пройти стажування з управління проектами. Крім того, можна пройти кілька вступних онлайн-курсів і тренінгів, щоб отримати перше уявлення про управління проектами. Важливою перевагою тренінгів є ознайомлення з інструментами, які зазвичай використовують для управління проектами. Це дає можливість зрозуміти, чи здатний проєкт-менеджер використовувати відповідні технології й платформи, перш ніж братися за реальний проєкт.

Наступним кроком у розвитку професійної компетентності проєкт-менеджера міжнародної організації є вибір наставника (ментора). Зразок для наслідування може сформувати всю його кар'єру. Працюючи поруч з висококваліфікованим фахівцем, проєкт-менеджер має можливість опанувати методами, методологіями, процесами й кращими практиками управління проектами у вибраній сфері бізнесу. Зазвичай, проєктний менеджмент не належить тільки одній галузі. Проєкти відносяться до різних сфер бізнесу, таких як: програмне забезпечення, мистецтво, дизайн, логістика, економіка, лінгвістика тощо. Для вирішення специфічних завдань проєкт-менеджер повинен володіти відповідними професійними знаннями суміжних галузей, мати глибоке розуміння бізнес-планів та процесів управління ризиками.

Під час просування по службі в якості проєкт-менеджера міжнародної організації буде з'являтися необхідність підтвердити свої знання в галузі управління проектами, або роботодавець попросить відповідний сертифікат. У переліку найвідоміших сертифікатів [2] з управління проектами заслуговують на увагу:

- PMP® Сертифікація (Professional Management Professional), що надається Інститутом управління проектами (PMI®), встановлює стандарти управління проектами. Іспит складається з 200 питань з декількома варіантами відповідей і вимагає досвіду роботи в якості керівника проекту;

- CAPM® Сертифікація підходить для менш досвідчених проект-менеджерів, які мають невеликий досвід в управлінні проектами, але хотіли б продовжити цю кар'єру в майбутньому;

- Сертифікація PRINCE2 (PRojects IN Controlled Environments), яку розробив уряд Великобританії, має два основні шляхи навчання:

1) PRINCE2 Foundation – перший рівень, що може підтвердити базові знання методу;

2) PRINCE2 Practitioner – цей рівень дозволяє стати менеджером проекту, який може застосовувати принципи PRINCE2 в проекті;

- Scrum сертифікати – це гнучка система, яка часто використовується для управління продукцією або для проектів у сфері програмного забезпечення [2].

Як показує практика, знань з управління проектами іноді недостатньо для того, щоб стати хорошим проект-менеджером. Менеджери проектів завжди працюють в команді. На цій позиції вони повинні адаптуватися до різних людей, культур, оточення й ситуацій. Відтак потрібно бути лідером команди, колегою й керівником одночасно. Для цього важливо розвивати м'які навички: лідерські якості, навички ведення переговорів і міжособистісного спілкування, уміння налагоджувати ефективну комунікацію в команді, забезпечувати членів команди всією необхідною інформацією, наставляти, мотивувати й контролювати членів команди проекту, оцінювати їхню роботу, погоджувати дії різних команд для підтримки якості результатів роботи. При цьому постійно стежити за ходом проекту, ризиками й можливостями пов'язаними з ним, оперативно приймати рішення. Ці компетентності можна розвивати й підтримувати шляхом цілеспрямованої роботи над собою як у процесі самоосвіти й самовдосконалення, так і за допомогою відповідних тренінгів.

Таким чином, можемо підсумувати, одним з ключових факторів проведення й успішного завершення проекту є професійна компетентність проект-менеджера. Вона охоплює професійні знання, уміння (тверді навички) й особистісні якості (м'які навички).

Література:

1. Рач, В.А., Бирюков, О.В. (2007). Идентификация компетентности в сфере управления проектами. Управление проектами та розвиток виробництва, 1(21), 143-159.

2. Резников Р. (2018). Путеводитель по сертификациям проектного менеджмента. URL: <https://dou.ua/lenta/articles/guide-for-pm-certifications/>